

לוב: קד'אפי "החדש"

סובלת קשות ממרידות האחים המוסלמים. בגין סבר שמה שרע לא ש"ף ולסוריים, טוב בהכרח לישראל. השקפה קיצרנית טוחה טיפוסית שעוד תעלה לישראל ביוקר רב.

הפגנה בטורק - בינתיים חל שיפור רב במצבה הצבאי של איראן מול העיראקים. המישטר האיסלמי, סביל ועוועים רבים בשנה שעברה, מגלה ביטחון עצמי גובר והולך.

בחודשים האחרונים שיחררו האיראנים 4000 אסירים פוליטיים. לפני ראש-השנה האיראני, החל ב-21 במאוס, ישוחררו 2000 אסירים נוספים. רוב המשוחררים הם פקידים ממשלה בכירים לשעבר, אנשי-עסקים ואינטלקטואלים חילוניים. זהו מבצע החנינה הראשון בקנה-מידה גדול תחת שילטונו של האייתאללה רוחאללה חומייני.

הגולים האיראניים בפאריס מצביעים, ובצדק, על העובדה ש-30 אלף איראנים עדיין כלואים בבתי-הכלא הנוראים של איראן מסיבות פוליטיות. הם רואים בצעדי חומייני קוסמטיקה בלתי-מהותית, עם זאת, אין להתעלם מהעובדה ששיחרור 6000 אסירים תוך פחות מחצי-שנה הוא צעד המעיד על ביטחון עצמי רב. משקיפים סבורים שלא רק המצב בחזית עודד את המישטר, אלא גם ההפגנה במעשי הטרור והרצח נגד פעילי המיפלה האיסלמית השלטת.

הגולים מדווחים שכמה אסירים ששוחררו, נרצחו על-ידי קנאי המישטר המהפכני מייד עם צאתם מכותלי הכלא. בבתי-הכלא עצמם הונהגה תוכנית חינוכית, שלא היתה מביישת אפילו את רפול. האסירים מקבלים חינוך לערכים - איסלמיים, כמובן - והמצטיינים בלימודים זוכים בחנינה מוקדמת.

מעניין לציין שמומחים במערב מגלים דווקא דאגה נוכח מצב בריאותו הקשה של חומייני. ההערכה לעריץ הדתי הזקן היא אומנם מוגבלת, אבל רוב המשקיפים סבורים שישושי יהיו גרוועים עוד יותר. הגולים בפאריס חולקים על הערכה זו. לדעתם, ללא חומייני יתפורר שילטון האיסלם.

קנדה:

הירשת גם רדפת?

מדור עולם קטן כבר דיווח בעבר על הרדיפה השיטתית של האינדיאנים עליידי. ממשלת קנדה, לא במיקרה אי אפשר היה לקרוא עליכך בשום מקום אחר בישראל.

באירופה קמו ועדים רבים, הלוחמים למען זכויות

מישפחה אינדיאנית בקנדה

12 בחדר תמו

האינדיאנים, בארץ המתימרת לשילטון ליברלי. אנשי-רוח בעלי-שם התגייסו לפעולה זו, והם מביכים את שגירות קנדה בלחץ בלתי-פוסק להפסקת הרדיפות.

סיכסוך חוקתי - אך ל-350 אלף האינדיאנים אורבת עתה סכנה נוספת. קנדה מנתקת עתה את שרידי הקשרים עם בריטניה, ועומדת לבטל את הזכויות החוקתיות המיו-חדות, השמורות לאינדיאנים. מטרת פייר טרודו היא לשלב את האינדיאנים בכלכלה הרכושנית הקנדית, בצורה שתמחה לחלוטין את זהותם.

האינדיאנים נרדפים על ידי מישטרה מיוחדת, מעין טיירת ירוקה, שעליה כבר דווח בעמודים אלה, ושיעור התמותה בקירבם הוא גבוה מאוד. הם פנו לבית-המשפט העליון בבריטניה להבטחת זכויותיהם. משקיפים פוליטיים סבורים שסיכוייהם קלושים. גם החלטת בוכותם עלולה להידחות עליידי טרודו, אפילו במחיר של סיכסוך חוקתי עם בריטניה.

התיקווה היחידה היא בהתערורת רצינית של דעת הקהל העולמית, בלחץ ציבורי כבר שיאיים על שמה הטוב של קנדה בעולם. פעילים לזכויות-האדם באירופה מעודדים מההתגייסות לעניין, אך סבורים שלא הפגנות סוערות ושביטות-שבת לא יחול שינוי ממשי.

שרירותיים. רבים מהאסירים החדשים הושלכו לכלא בעוון התבטאויות פרטיות נגד הממשלה. במיכתבים או בעל-פה, הממשלה השתמשה בסעיף שעדיין נמצא בחוקה, מס' 133, האוסר על "תעמולה עוינת". אלה מהעצירים שהובאו למישפט, נדונו לתקופות מאסר בין 5 ל-10 שנים.

אינטלקטואלים בעלי שם עולמי, מאיוורים פחות נידחים, נמצאים במאסר-בית. הבולט ביניהם הוא ד"ר ואסלין מאסיק', 56, המרצה 5 שנות מאסר-בית בעוון מתיחת ביקורת על שיטות הניהול-העצמי של ממשלת יוגוסלביה.

איראן:

הפגנת ביטחון

מומחים לענייני-המרחב סבורים, שמניעי ממשלת-ישראל לסיוע הצבאי, אם הגישה, לאיראן האיסלמית, חורגים מההקשר היראקי. מנחם בגין מעוניין, אומנם, להאריך את העימות האיראני-יראקי ככל הניתן, אבל האינטרס החשוב שלו מרחיק לכת עוד יותר.

בגין רוצה בהגברת כוחה של התנועה הפאן-איסלמית בכל רחבי העולם הערבי. זה כולל את הגדה הפלסטינית הכבושה, ואפילו את ערביי-ישראל. יועצים רבים לענייני-המרחב בממשלת-ישראל רואים בתנועה הדתית האיסלמית אנטי-תיזה ללאומנות הערבית. הם מעדיפים קנאים מוסלמים, שיתנגדו לכל הסדר עם ישראל, על פני ערבים לאומיים, שיבקשו, לבסוף, הסדר כזה.

אש"ף רואה בדאגה רבה את הפעילות הדתית-מוסלמית בגדה, סוריה, התומכת באיראן בשל יריבותה עם עיראק,

קוראי עולם קטן הוזהרו פעמים אחדות שלא לקבל את התעמולה האמריקאית נגד שליט לוב, מועמר קדאפי, כפשוטה.

מסעו האוסטרי של קד'אפי, כאורחו של הקנצלר ברונו קרייסקי, אישר את ההשקפה שקד'אפי רחוק מאוד מלהיות טיפש או מטורף. הוא הפגין בווינה מתינות ופרגמטיות, הדחים את מארחיו בכמה הצהרות, ש-כבר גונו עליידי קנאי חזית-הסירוב.

צעדיו של קד'אפי לא היו מיקריים. הוא גמר אומר לנצל את הניגודים ההולכים וגוברים בין אי-רופה ובין ארצות-הברית כדי להציל את מישטרו מטאקטיקת הדהיסטבילי-זציה של ושינגטון.

רבים מתגעגעים ל-קארטר. קד'אפי הפגין פעמים רבות את יחסו היחסי לאירופה, כינס מסיר בותיעיתונאים, שבהן הור פיעו מומחים בריטיים וצרפתיים, ששיבחו את יחסו לפעילותם בלוב. מאחרי צעדיהם של לוב כלפי אירופה, שכללו גם את הפסקת הטרור נגד גולים לוביים, עומדת תוכנית פיתוח שאפתנית מאין-כמות. קד'אפי עומד להשיקע בפיתוח כלכלי-חברתי 70 מיליארד דולר עד 1985 - סכום אדיר זה יעמוד לרשותו מתמלוגי הנפט.

ללוב הכנסה של 30 מיליון דולר ליום (!) ממכירת 1.7 מיליון חביות של נפט, שאיכותו עולה בהרבה על הנפט הסעודי.

קד'אפי אינו מודאג במיוחד מאמברגו הנפט האמריקאי, והוא בטוח ביכולתו למצוא שוקים חדשים באירופה. אבל חיזורו אחרי אירופה לא נועד דווקא למטרה זו. הוא זקוק למיספר עצום של מומחים כדי לבצע את תוכנית-הפיתוח. מצד משכורות הענק שהוא מציע הוא מנסה, בהצלחה בלתי-מבוטלת, לשפר את תדמיתו של לוב. עיתוני-המערב, בעיקר הבריטיים אבל גם לה-מונד הצרפתי, מרבים להדגיש את יציבות מישטרו בן 12 השנים של קד'אפי. רוב הפרשנים סבורים שאם יצליח רונאלד רגן לחסל את שליט לוב יעלה תחתיו מישטר הרבה יותר גרוע, ואולי יותר פרו-סובייטי.

בינתיים מגלה קד'אפי יחס מועדף לטכנולוגיה ולנשק אירופיים. רוב מנהיגי-המערב סבורים שלא רק קד'אפי אלא גם אירופה, נהנים מהניגודים בין המדיניות האמריקאית והאירופית. רבים מהם מתגעגעים, ובצדק, לגימי קארטר, שתקופת כהונתו התאפיינה בנסיגת-רבותי של מדיניות-החוק הסובייטית. רגן הנץ, לעומת זאת, משחק ישירות לידי הסובייטים.

לפחות מדינאי אירופי מזהיר אחד, ברונו קרייסקי, הבין זאת, ובמיקרה של לוב אף פעל בהתאם.

יוגוסלביה: דיון

שילי בזכויות-האדם

יוגוסלביה, שנשטה את הגוש הסובייטי כבר ב-1948, תחת מנהיגותו החזק של הקומוניסט הראשון שמרד בסטאלין, טיוף ברוז טיטו, ידועה בפתיחות-היחסית לעולם הגדול. הארץ היפה היא מוקד משיכה לתיירים רבים מהמערב, ואזרחים יוגוסלביים רבים הורשו לצאת לעבוד בארצות השוק האירופי המשותף.

הנסיגות הנועזים לדמוקרטיה תעשייתית, לשתוף פעולה בהנהלות המפעלים, זכו בתשומת-לב ציבורית רבה, הפכו נושא לחיקוי במצעו מיפלגות קומוניסטיות וסוציאליסטיות רבות, כולל מיפלגתו של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן.

מאסר בעוון התבטאויות פרטיות. השבוע הופתע העולם לקרוא דיווח חמור ביותר של אמנסטי אינטרנאש-יונל על יוגוסלביה. הדו"ח קובע, שחלה עלייה של 83 אחוז במיספר האסירים הפוליטיים. 500 מכלל 553 האסירים הם צעירים, בעקר סטודנטים, מאיוור קוסובה, ליד הגבול האלבני.

רובם נעצרו בשל פעילות על רקע לאומי. הצעירים חותרים לסטטוס של מדינה בתוך הפרוציה היוגוסלבית. מעטים מהם דוגלים באיחוד עם אלבניה.

החוקה החדשה של יוגוסלביה משנת 1974 מעניקה לאזרחים זכויות מרחיקות לכת, כולל חסינות מפני מעצרים

החטא ועונשו

לפני שנים רבות נמנו יהודים רבים עם אוהדיה של קבוצת הכדורגל הלונדונית ארסנל. אך ב-15 השנים האחרונות עזבו רובם את שכונת-העוני שליד המיגרש, עברו לאזורי-יוקרה, בניהם כבר משחקים גולף בימי הראשון, ונחזו לחלוטין את המישחק הפרולטארי.

היום מאכלסים את יציעי איצטדיון הייבורי של ארסנל צעירים חדשים, רבים מהם מובטלים.

מטבע הדברים, גברה המגמה הנאצית והאנטי-שמית בקרב חלק מסויים מאוהדי אלה, "יהודונים" לאחד רונה פעילים הנאצים ליד האיצטדיון, וכל נסיונות ההנהלה להרחיקם נכשלו עד כה. בעיקר זכה בפירוסים רחב כרוז נאצי, שהשיק את אוהדי הקבוצה הצפון-לונדונית היריבה, טוטנהאם, כ"יהודונים".

שום אחד ארסנל, אפילו ליברל או סוציאליסט מובהק, לא ישליך מידו כרוז משמין על טוטנהם.

השבוע הודיע הליגה האנגלי-נאצית, שאחד מראשיה הוא שחקן הנבחרת בעבר, ומנהל קווינס פארק רייני ג'וס כיום, טרי ונאבלס, שפעיליה ימנעו חלוקת כרוזים נאצים במיגרשה של ארסנל. בינתיים נענשים האוהדים בתחום הספורטיבי, ארסנל נימנת אומנם עם קבוצות-הצמרת, אך היא ידועה בכדורגל המשעמם שלה. הקבוצה הבקיעה פחות ממצית מיספר השערים לעומת קבוצות-הצמרת אחרות, וקהל-הצופים שלה ירד ב-50 אחוז. הגדיר השבוע את ארסנל כתבספורט לונדוני: "בימים אלה, כששולחים אותי לכסות מישחק של ארסנל, אני מתחיל לתהות מה עשיתי כדי לעצבן את עורך מדור-הספורט שלנו?"